

БҮРЯДАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТ ПАРТИИН БҮРЯДАЙ ОБКОМОЙ,
БҮРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной
21-нээ гарана

№ 80 (15403)

1980 оной апрелин 5, суббото

Сэн 2 мүнгэн.

ХАНИ БАРИСААНАЙ, АХА ДҮҮГЭЙ ҮНЭН

Советскэ Союзда эхилэн Венгрийн Арадай Республикын соёлой үдэрүүдэй программа үргэн эхэ, удах түгэлдэр юм. Фашин булим-тарашаднаа аха дүү ороние сүлөөлөөр 35 жэлэй ойдо эдэ үдэрүүд зориулагдана.

Номой-шэмэглэлэй выставкэ апрелин 3-да В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй гүрэнэй библиотека соо нээгдэбэ. 20-ёод онуудта Венгрийд хэблэгдэн В. И. Ленинэй зөхбөлүүд эндэ гол хуури ээлэнэ. Совет-венгер хани барисаан, харилсаа холбоон тухай мянга гаран номууд хөөрэнэ. Промышленностиин, хүдөө ажахын, эрдэм соёлой элдэб асуудалнуудаар аха дүү ороний туйлалтануудтай танилсуулан номууд эндэ үргэнөөр тагданхай.

ВНР-эй номой декада гададын литература Бүхэеюзна гүрэнэй библиотекэ соо энэ үдэр нээгдэбэ. Венгрийн авторнуудай уран зөхбөлүүд манай орон дотор үргэнөөр алдаршанхай юм. Уран зөхбөлүүд Ш. Петерфи, Ж. Мориш, Б. Илеш, А. Гидаш гэшадэй номууд Советскэ Союзда тус тусгаа миллионноо үчүү хэблэгээр хэблэгдэн гаргаданхай.

Аха дүү ороний уран зураашадай бүтээлүүдэй выставкэ А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ уран зурагай музейд нээгдэбэ. Венгрийн фильмүүдэй фестиваль «Октябрийн воскресни» гэжэ фильм харуулаглаар эхилэбэ.

Венгрийн гүрэнэй оперно театрай артистууде Ленинградтай хүн зон хүндэ мууш халуунаар угтаба. Аха дүү ороний элитэ сэхэ хушамтэ коллективтэ В. М. Киров-вай нэрэмжэтэ оперо, балет-дэй академическэ театрай сценэ үгтэнэн байгаа.

Айлашаднай Венгрийн оперно искусствуй үндэс хууриин табигша Ф. Эркен-лиин «Ласло Гуняди» гэжэн үзэжөөр гастролөө эхилэбэ. (ТАСС).

ЭРДЭМ УХААНАЙ ҮНДЭНӨӨР А ЖАЛАА ЭМХИДХЭХЭ

«В. И. Ленин, КПСС эрдэм ухаанай үндэһөөр ажалла эмхидхэхэ тухай» гэжэн суглууларай хэблэлээ гаргаба. В. И. Ленинэй статьянууд, хэлэлцэн үгэнүүд, бэшгүүд, зөхбөлүүд, мүн Коммунист партиин документнууд—эрдэм ухаанай үндэһөөр ажалла эмхидхэхэ тухай гэрэнэй сьездануудай, конференцинуудай ба пленумуудай шийдхээрлигдэбэ. Центральна Комитетдэй тогтоолууд энэ ном соо оруулагдан байна.

Политическэ литературин хэблэл суглууларай бэлдэжэ гаргаа. (ТАСС).

ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ХАЛААНДА АНХАРАЛАА ХАНДУУЛНА

СССР-эй Техническэ мэргэжлэй Хуралсалай гүрэнэй комитетдэй дэргэдэ байгуулагдан албан зургаанууд хуорондын советэй апрелин 3-да Москвада болоһон түрүүшын заседани дээрэ арадай ажахиде дүршэл шадабарин эхэтэй хүдэлмэришэд бэлдэгдэн байгаа. Дунда эрдэмтэй хүдэлмэришэдэе бэлдэжэ хураангуйлаа асуудалнууде үргэлжэ дээрэнэ шийдхэхэ хэмжээнүүдэе совет тодорхойлоо. (ТАСС).

МҮНӨӨНЭЙ БА ЕРЭЭДҮЙН КОСМОНАВТИКА

ЗВЕЗДНЫЙ ГОРОДОК (Москва), Мэзэжэ эрдэмтэд, мэргэжлэтэд, космонавтууд, Эсэгэ ороной космонавтын ветеранууд Ю. А. Гагаринай хүшөөгэй дэргэдэ баглаа сээгүүдэе табига. Гагаринска арадахин уналганууд нигэжээ, заншалтай ёһоор, энэ нээгдэбэ. Эдэ уналганууд В. И. Ленинэй түрэнөөр 110 жэлэй ойдо, Авиаци ба космонавтикин бүхэдэлхэйн үдэртэ зориулагдана.

Академик А. Ю. Ишлинский ороло үгэ хэлэхэдэ, арадай ажахые хүгжөөлгэдэ зорилгонуудаар 240 гаран совет космонавтика эхэ хүдэлмэришэд оруулна гэжэ тэмдэглэбэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй У К А З

«БАРГУЗИНСКАЯ ПРАВДА» («БАРГАЖАНАЙ ҮНЭН») ГЭЖЭ РАЙОНОНО ГАЗЕТЫЕ БУРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Районий ажалшадые коммунист ёһоор хүмүүжүүлжэ, экономика болон соёлой байгуулагтын зорилгонууде биедүүлжэ хэрэгтэ тэдэниин элсүүлжэ талаар аша үрэтэй ажал абууланхайн тухай «Баргузинская правда» («Баргажанай үнэн») гэжэ районно газетые Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Советдүүдэй байшан. 1980 оной апрелин 3.

Улаан-Үдэ, Советдүүдэй байшан. 1980 оной апрелин 3.

Агуу Ленинэй андарта ондо

ОЛДОҮОНОЙ АШААР

Мухар-Байгал райондо республик-Птицепром» трестын Никольскын шубуу-ажаа эмхидхэгдэнэн фабрикын бүхү хүдэлмэришэд түрүүшынээр урма зоригтойгоор, ханаатайгаар ажал-ажиллаа. Тэдэнэр 1-дхи кварталда штиер нугаганай мянган тухааха түсэб-ажаа агуу багша В. И. Ленинэй 110 жэлэй хүндэлэлдэ дэлгэр-хэсэюзна социалист оролсоходоо, 22 болотор 1000 хани шанартай про-граммда тухааха гэр-уула абанан бай-Мүнөө оролдоходоо, шубуушад түсэб-дүүргэдэ, социалист нааяр бэсдүүлжээ.

Мүнөө жэлэй үбэлжэлгэдэ малай тэжээлэн хомор байнанин бутганда мэдээ-жэ. Тус фабрика бусад ажа-хынуудта орходо тэжээлээр үүрэхэ бэшэ. Тэд тэндэн хүдэлмэришэд бин байн тэжээлээ, илангаяа таряа талханай зүйл тамгайгаар, байнаар буйлуулжа, зоотех-нигүүдэй заабарин ёһоор саг болзор соонь шубууштаа хураарилан үгэдэг юм.

Никольскын шубуушад ар-бадах табан жэлэй түсэ-хэхи жэлдэ цэрэндэ 7500 центнер хани шанартай мяха тухааха даабартай юм. Тэдэнэр энэ зорилгоо бэсдүүл-хын тула жэлэй эхиндэ зоотехни оролдоһотойгоор ажал-лажа байна.

В. ХУДАЕВ,
Мухар-Шэбэрий район.

УУШЫН ДАБААН ДАБАГДАА

Жаада удаа дараалан эрэгдэ лбалсажа «Перомансийн» сов-аха гатша хонцион, Цинбидоржо Жам-Жанеяной толгойлдог бригадта эншые эрэгдэхэ табан жэл-дэхэ жэлдэ амжал-талаа хэблэбэ. Энэ хонциондой тул абал-тай хана барагдана. Даб дээрхи дүнгөө байхадан, тус брига-данууд харуулаха хонциондойгоо зуун тол-дөө дунда эргээр

ХҮДЭЛМЭРИМНАЙ ТЭСХЭЛДӨӨ ОРОБО

Урид техникээс заабарилжа дүүргэбэ. Эндэ тракторна бри-гадые даагша В. Д. Митри-ковэй хүтэл бэрин до роо селхилдэгээрээ» онсо шал-гардан юм. Тэдэнэй заба-рилгаан тракторнууд эбдэ-рээ гэжэ үсөөн дууддаг.

Бүхү тракторнуудаа хоёр халаанда хүдэлгэхэ гэхэдэ-мнэй, арба гаран тракторист дутагдана. Тэдэ бүтэһэн хо-ёр халаанда хүдэлгэхын тула нэгэ аргыһе олохо бээбэди гэжэ нананаб. Хабарай та-рилын үедэ Түнхэнэй СПТУ-да хуража байһан 10 кур-сант эрэхэ.

Нингэдэ лэ трактор, маши-нануудтай бэлэн шахуу боло-бо, байн шанартай үрлээ хү-рэнэ тариха, минеральна үтэгжүүлгэ хүрэхэ зэргээрнэ газарайнгаа хурьһандэ шил-гээбэл, таранай баян урга-са хурлаха бээбэди гэжэ на-нанаб. Гадна ажалай эмхид-хэл, шанга журам эхэ үүргэ дүүргэхэ байна.

А. ГЫРГЕНОВ,
Түнхэнэй районий
«Восточные Санны»
колхозой ахамд
инженер.

ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЫН БАЯР

Эгсэ гушан жэлэй туршада хаалишанаар ажаллажа ябан Клавдия Петровна За-дучка үглөө бүхэндэ эртүүр бодохо, фермэдэ хамагнаа урид хүржэ эрдэг заншал-тай юм. Түрүн фермынгээ хүниин харуушантай уулза-жа хооралдоод, удаан малай байрада ородо, үнэдээ шал-ган харадаг. Тингэһөөр бай-тарнь хаалишад баам сулгар-жа, үлгөөной баам эхилдэг байна.

Клавдия Петровнагай ха-хан фермэдэ эрэхэдэнэ, залуу хаалишан Инна Пилипен-ко харуушанай тагалта соо хуужа байна. Имэ эртүүр эрдэггүй байһан басгые хара-һандаа гайхан:

—Нина, мүнөөдэр яатараа эртэлдэбиш! Ажалшын эхэ гү? Би хамнасуужаб, — гэбэ.

—Мүнөөдэр эртэ бодоһондо өөрөөһе гайханаб. Эр-түүр эрдэг хүдэлгэхэдэ һаин ха, Хамаг юумэһин хуу үр-дигдэхэ янаатай.

—Зүб хэлэнэй, Нина. Үр-дихэл гээ һаа, эртэ бодохо хэрэгтэй...

Нингэжэ хооралдөөр тэдэ хоёр малайнгаа байра соо орожо, үнэдээ хараһанай удаа үнэдээ һааха онһон аппаратуудаа яралгүйхэн

хүдэлөө. Таһархайла дүршэл эхэтэй, үннэй механизатор-нууд Д. О. Малзунов, Н. Д. Таряшинов, Д.-С. Н. Шожоев болон бусад «буялдуулуучи-дыс» эрхын шанартайгаар «эмхидхэгээрээ» онсо шал-гардан юм. Тэдэнэй заба-рилгаан тракторнууд эбдэ-рээ гэжэ үсөөн дууддаг.

Бүхү тракторнуудаа хоёр халаанда хүдэлгэхэ гэхэдэ-мнэй, арба гаран тракторист дутагдана. Тэдэ бүтэһэн хо-ёр халаанда хүдэлгэхын тула нэгэ аргыһе олохо бээбэди гэжэ нананаб. Хабарай та-рилын үедэ Түнхэнэй СПТУ-да хуража байһан 10 кур-сант эрэхэ.

Нингэдэ лэ трактор, маши-нануудтай бэлэн шахуу боло-бо, байн шанартай үрлээ хү-рэнэ тариха, минеральна үтэгжүүлгэ хүрэхэ зэргээрнэ газарайнгаа хурьһандэ шил-гээбэл, таранай баян урга-са хурлаха бээбэди гэжэ на-нанаб. Гадна ажалай эмхид-хэл, шанга журам эхэ үүргэ дүүргэхэ байна.

А. ГЫРГЕНОВ,
Түнхэнэй районий
«Восточные Санны»
колхозой ахамд
инженер.

Шалгалта юу харуулааб.

ТАРИ ГАДА БЭЛЭН

Хабарай тарилгада хүдэл-гэгдэхэ машинэ, техникээс Сэл-энгийн совхоздо ямаргаар за-бабарилһан тухай һонирхо-бо.

—Тарилгада хабадуулгадха техникэ үсөө намаргаа заба-барилгана. Тимэлгээ хүрлээ эл-дүүрилжэ, тарилга хээ мөши-нанууд бэлэн,—гэжэ совхозой директор Б. Б. Аюшеев мэд-үүлбэ. Нөндөндэ эгэл энэ үе-дэ тус совхоздо шалгалтын ко-мисси эржэ, забабарилгын ху-дэлмэрин дутагдалые эл-дүүлжэ, машинануудые хэдэ-гэлжэ гурим сахигдангүй гэжэ тэмдэглэжэ һэн. Тэрэ үедэ плуг, селхик, культиватор болон бус-ад техникэ совхозой отделе-нинүүдэй мэдэлдэ байһан аад, горитой харууһандэ энэ тэмдэ-глэжэ һэн. Плуг, селхикүүдэй олонхи үсөө бэлэн болоод-гүй байгаа бэлэй.

Тэдэ мүнөө ямар хубилгал-тау болоо хаб! Нэгэдээр, совхозой бүхү техникэнь нэгэ газар суглуулагдаа, хаба-галгын гуримай ёһоор табиг-даг болоһонхой байба.

Машинэ, трактор забабарил-гын мастерчин уужам хашаа соо техникэс эрилтын ёһоор плуг, селхикүүд тагданхай байна. Плугуудай шухала шубу-нууд тоһодогдоод, модон шубу-ла дээрэ тоһодогдонхой, 49 плугай алиһые гэлтэйгү, ба-рандаа хүрлээ элдүүрилгэдэ бэлэн. Плугуудай хажуугаар жэрлэлдэн селхикүүд һаин шенгэһөөр забабарилгэдэ һэн, зүбөөр хэлэһэгдэн байба.

Убэ бэлдхэгдэ хабадуу-лагдха техникэ, мүн совхозой бүхү комбайнууд, культиватор-нууд тугэс забабарилгадан-хай. Энэ имгалт ажалай һаин эмхидхэлээ эхитэй. Нөндөндэ олонхиноо тус совхоздо заба-барилгын хүдэлмэрин һаинаар эм-хидхэгдэ. Техникэ забабарилга-да бригадта поардай гурим ху-рэлгэгдэхэ эхилэбэ. Энэ гурим-тай ёһоор забабарилгын тус-хай бригада эмхидхэгдэ, ажал-таа хэлээ батлана. За-бабарилгын хүдэлмэрин хэм-жээн болон техникэ тухааха болзор гэжэ мэтэ асуудалнууд тодорхойгоо шийдэгдэнэ. Тус совхозой газар элдүүрилжэ бо-лон тарилга хээ техникэ за-бабарилгада табан хүн хабаа-рлаа, забабарилгада ноябрийн 10-да дүүргэнэн байха юм. Хэ-һэн хүдэлмэринь шарыһе МТМ-е дагша, ахамд инже-нер шалгаад, һаин сэгнэлтэ үгэ-һэн байгаа.

Ороһоо таранай болон сил-осой комбайнууд, дун хамта 42 машинэ үсөө шэнэ жэлэй урдаха забабарилгада да-дүүргэгдэбэ, техникэс эрил-тын ёһоор тусхай хорёо хаша-а соо тагданхай. Мүнөө Сэлэнгийн совхоздо тех-никэ забабарилжа, хадагалжа хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуу-лагдаа.

Хүдөө ажахын техникэ саг болзортоһон, һаин шанартай-гаар забабарилжа гэжэ республи-ка соогоо үүсхэл гаргаһан Сэлэнгийн районий бусад ажа-хынуудай механизаторнууд ха-барай тарилгада мүн лэ эмхи-тэйгээр бэлдэхэ байна.

В. ШИШМАРЕВ,
Гусноозёрскийн арадай
инженер
комитетдэй түрүүлэгшэ,
П. ЕРОНОВ,
техникэ хинаш шалгаад
гүрэнэй инспекциин
инженер,
В. САКИН,
«Улаан Сэлэнгэ» газетин
корр.
Н. НАМСАРЕВ,
манай корр.

Коммунист субботник уряална ТАБАН ЖЭЛЭЙ ЖАСАДА

Районий совхозууд, про-мышленна предприятнууд болон эмхн зургаануудай коллективүүдтэ апрелин 19-дэ үнэгэргдэхэ коммунист субботнигтэ үргэн эхэ бэлдэ-хэл ябуулагдана байна. Тэрэ үдэр субботнигтэ хабаа-даха хүнүүдэн тоо, хээхэ хү-дэлмэрин хэмжээн, хүдэлжэ газар тодорхойлогдон, даа-барин үгтэнэ.

Жэзшэнэ, Хурбын дес-прохоздо 510 хүн суббот-нигтэ хабадаха юм. Модо отолохо, шэрэхэ, буулгаха ба ашаха хүдэлмэрин бүтээ-һе дээшлүүлжэ хэмжээн аб-тана. Тээгдэ тосхойной хажуу-да оршоод кабель-кранай ор-шон тойроние сабарлаглын горитой хүдэлмэри хэгдэхэ байна.

Тосхойной алба хаагшад, ногайгай интеллигенин тэрэ үдэр хургуулида түлээ хорөө-дэхэ, хахалжа, сажан табига, үхбүүдэй комбинадай барилга дээрэ ажаллаха зорилго ур-даа табинхай.

Анагай совхозой малшад

ЭМХИДХЭХЫ ҮҮРГЭДЭЭ ХҮРЭХӨӨР

дэлмэри эмхидхэхэ, уна-луурин системүүдэдэ бү-рин бэлэн болгохо, хүрлээ-нэй шинг алдахагүй гэжэ оролдохо шухала болно. Тингэдэ газар уналха хү-дэлмэриин үдэр күнигүй ябуулаха, уналгадаг газар-таа эзэн ёһоор хандана.

Тэндэнэ баян ургаца абаха бүхэн оролдоһотой гэжэ. Сенаж, силос дараха технологи ал-дагдадаг. Эдэ бүхү дутаг-далуудые энэ жэлдэ усад-ха хэрэгтэй гэжэ элндхэл-шэ онсолон тэмдэглэбэ.

Суглаан дээрэ Госкомсель-хозтехникин нэгэдэлэй тү-рүүлэгшэ А. М. Басанов, мелиорациин ба унанай ажахын министр Л. А. Са-неев, «Бурятсельхозхимия» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ А. Д. Моголов, хүдөө ажахын ми-нистрэй орлогшо А. В. Па-

ЭМХИДХЭХЫ ҮҮРГЭДЭЭ ХҮРЭХӨӨР

хэмжээнүүдые абаха байна-наа элншэлжэ үгоо. Малаа тэжээлээр хүсэд хангахын тула энэ жэлдэ ороһоо таранай, тэжээлэй ургамалуудай, үбнэ ногоо-ной баян ургаца абажа, тэрэ-нээ гээлтэ хорлодог ороулангунгоор хуряажа абаад, байнаар хадагалжа шухала гэжэ тэмдэглэбэ. Үбнэ ээ трактор аи-шарга анууд дээрэ хүр-рилжэ, сенаж болон силосэ-цементлэгдэн траншеи-нууд соо халагалжа, ногоо-ной гурил гаргалдаг түхээр-гүндээ гүрэн жэлдэ хү-дэлжэ, үбнэ, голоомоо шадалгаа эхээр тук бол-гон ябталха тухай олон ба-намжа дурадхануудые

оруулаа. Энэ жэлдэ нар шээхэ сабишан дээрэ гаргажаа болбод, тэрэнэ ферментүүдэй газар суглуу-лаад, наар болгодохо та-ряаланда оруулжа, харин сабишан дээрэ минераль-на үтэгжүүлгэнуудые хэрэг-лэхэ гэжэ хэлсэнэн байна.

Энэ суглаанда республи-кын Министруудэй Советэй түрүүлэгшэ В. Б. Саганов хабадажа, дэлгэрэнгү үгэ хэлээ. Мүн энэ КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын та-варые даагша Б. И. Нико-лаев, Буряадай хүдөө ажа-хын инстиудай эрдэмтэд хабаданан байна. Зүбэнэ хэлсэгдэн асуудалаар тог-тоол абтаа.

ЭМХИДХЭХЫ ҮҮРГЭДЭЭ ХҮРЭХӨӨР

шэн хэлсэгдэ. Энэ асууда-лар республикын Министр-нуудэй Советэй түрүүлэгшын орлогшо В. И. Николаев элндхэл хээ.

—Манай республика дотор үбнэ, шэмэтэ болон бусад зүйлэй тэжээл үйлдэбэрлэхэ хэрэг илангаяа хангалтагүй-гөөр эмхидхэгдэнэ гэжэ КПСС-эй Центральна Коми-тетдэй болон СССР-эй Мини-струуддэй Советдэй тэрэ тог-тоол дотор үгтэнэн сэгнэлтэ һэн түрүн эндэ сулгарһан коммунистүүдта сэхэ ха-баатай, — гэжэ элндхэлшэ

тэмдэглээд, хүдөө ажахые эр-хилдэг зургаануудай хүдэл-мэри энэ талаар эрид һай-жаруулжа, 1980 ондо тэжээл үйлдэбэрлэхэ түсэб, соци-алист уялангуудаа бэсдүүлжэ хэрэгтэ бүхү хүсөөс элсүүл-хэ тухай тодорхойгоо хэл-лээ.

ЭМХИДХЭХЫ ҮҮРГЭДЭЭ ХҮРЭХӨӨР

дэлмэри эмхидхэхэ, уна-луурин системүүдэдэ бү-рин бэлэн болгохо, хүрлээ-нэй шинг алдахагүй гэжэ оролдохо шухала болно. Тингэдэ газар уналха хү-дэлмэриин үдэр күнигүй ябуулаха, уналгадаг газар-таа эзэн ёһоор хандана.

Тэндэнэ баян ургаца абаха бүхэн оролдоһотой гэжэ. Сенаж, силос дараха технологи ал-дагдадаг. Эдэ бүхү дутаг-далуудые энэ жэлдэ усад-ха хэрэгтэй гэжэ элндхэл-шэ онсолон тэмдэглэбэ.

Суглаан дээрэ Госкомсель-хозтехникин нэгэдэлэй тү-рүүлэгшэ А. М. Басанов, мелиорациин ба унанай ажахын министр Л. А. Са-неев, «Бурятсельхозхимия» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ А. Д. Моголов, хүдөө ажахын ми-нистрэй орлогшо А. В. Па-

ХЭРЭГҮҮДЫН ХЭТН ХЭТЭДЭ МАНДАХАЛ

Хүрээний ба ардад түүхээ туйлалтанууд угаан бодлоор шэргэж. Хэдэн үеийн Октририйн вожирлоонон үзэл сурт хүүжүүлэгдэнэ. Владимир Ильичийн үзэл бодол ба ажил мэргэжлүүд дээр хэдэн тула явуулагчид тухай ТАСС-ийн мэдээлэлүүдэд мэдээлэлүүд байна. Гүнзгий түүхчид библиотекэд үзэж болохуйц зураглалтай

В. И. Ленингийн үзэл бодол ба ажил мэргэжлүүд дээр хэдэн тула явуулагчид тухай ТАСС-ийн мэдээлэлүүдэд мэдээлэлүүд байна. Гүнзгий түүхчид библиотекэд үзэж болохуйц зураглалтай

УФА. В. И. Ленингийн үзэл бодол ба ажил мэргэжлүүд дээр хэдэн тула явуулагчид тухай ТАСС-ийн мэдээлэлүүдэд мэдээлэлүүд байна. Гүнзгий түүхчид библиотекэд үзэж болохуйц зураглалтай

УФА. В. И. Ленингийн үзэл бодол ба ажил мэргэжлүүд дээр хэдэн тула явуулагчид тухай ТАСС-ийн мэдээлэлүүдэд мэдээлэлүүд байна. Гүнзгий түүхчид библиотекэд үзэж болохуйц зураглалтай

АЖАЛШАДАЙ БАГШЫН ГАБЬЯА

Буряадай багшанарай институт дунд Х. Е. Ергодов Хэнжэнгийн районийн Дээдэ-Хэнжэнгийн дунда хургуулида физкультура заахар 1970 ондоо эрхэлн юм. Тэрэ гэгээн сагаа хойшо арбадхи жэлын ябажа байна. Энэ үе соро тэрэ ногагай зоной хүндэтгэлүүдэй нэгэн болонхой юм.

Хубисхал Елбосевич Ергодов оролдотой, шадмар мэргэжлэтэ байханаа хэрэг ажаалаара харуулжа шадда гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, тэрэний манай түрэл хургуули эрхэн хэнэ урд спорт гэжэ мүнөөнэйхидэл бэшэ юм лэн. Багша хүнөө олон юмээ дууддагддаг. Би хадаа, нэгдэхээр, өөрөөшье багша, хоёрдоо орон олон хүүхүүдээ хургуулида хурган хэж гэжэб.

Хургуулины программын ёһоор үхүүдэд физкультура заажа байхана Х. Е. Ергодов үхүүдүүдэй сэхэ спортдоо үнэн зүрхэнөөн дурдуулжа шадда гэжэ байна. Дээдэ-Хэнжэнгийн дунда хургуулины хургуулида хургуули боксдоо илангаа шуланхай. Тэрэний хургалан боксерууд ганса район дотороо бэшэ, мүн республика соогоошье нилээд мэдээжэ болонхой.

Мастера кандидатууд Палан Гунзиев (врач), Цинден Намбалов (инженер), институтид студентээр, нэгдэхэн разрядтай боксерууд В. Будащев, А. Гармаев (ВСХП), Д. Очиров, И. Очиров (БГПН) гэжэд орононгоо элдэб хото гондуудаар ябажа. Боксын шадбарни харуулал байдаг. Жэжэнь, А. Гармаев

Х. Е. Ергодов хүүдэй хоёр жэл соо районингоо үхүүдүүдэй спорт хургуулида боксын тренерээр хүдэлдэг болонхойшье Каа, түрэл хургуулины оролдот бодол дэ эрхэ, «Первомайский» совхозой ажалшадта хонирхолтой бокс харуулдаг юм. Тинхэндэ клуб соо хүн зон олоороо суглардаг. Ингэжэ багша Х. Е. Ергодов гансал хургуулины үхүүдүүдэй спортдоо дуруулаа бэшэ, мүн түрэлтэйшье шад, ажахын хүдэмилдэгшэ шаддэ дуруулжа, хонирдуулжа шадда гэхэдэ, жаргахышье алдуу болохогүй юм. Энэнь гансал өөрөөн тренерэй габьяа.

В. ТУДЕНОВА.
Хэнжэнэ.

ОДОНОЙ ХЭРЭГТЭ ҮНЭН СЭХЭЭР

жа, хүндөөр шархатаад, госпитальд ороо.

Эмшэлүүдэнэй удаа шэнэ тулалдаануудта оролсоо. Үбсүүн дээрэ Улаан Одоной ордон болон медальнуудаа ялдуулан Байгал далайнгаа эрдэс—ногага бусан эржэ. Семён Романович 1954 оноо КПСС-эй райкомдо, обкомдо элдэб тушаалда хүдэлөө, Прибайкалийн районы гүйсэкомой туруулгашээр дэжүүлэгдэ. Кабансын районы «Путь к коммунизму» колхозой правленийн туруулгашээр ажаллаа, богонхон сагай туршада ажахын республика соогоо түрүү эрэгдэ гараба.

Семён Романович 1972 ондо социальна тэдхэмжын министрэй орлогоор хүдэлжэ байбашье, шархануудайнгаа хүрэхэдэ пенсидэ гараха баатай болоо лэн.

Гэбэшье оршон тойроод баяртайшье, хонирхолтойшье ажабайдалай буряжа байхдаа эдэбхитэй хүдэлмэрилгэжэ гэртэ жуужа шаддагуй. Байгал шадарин аравуудай этнографическа музейд ажаллахаар партини даабари абаба.

—Музейн хүдэлмэри намда танил бэшэ лэн, тингээдэ орон соомнай тоотой ха юм. Хайшан гээд, ямар аргаар арадайнгаа эртэ урдын байдалы харуулаха экспонатүүдэ хаанахаа, хайшан гээд суглуулалтайб гэнэн олон асуудал үдэр бүри зобоодог

хүн. — гээд Семён Романович хоёрдэ.

С. Р. Хомосов Сибирь болон Байгал шадарин арадуудай этнографическа музей байгуулхаар үүсхэл гарган академик А. П. Окладниковтай танилсаба, удаан хоёрдэбэ зүбшэлдэб. Тингээгээр республиканы ажалшад Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн баярай найдэрэй урданууд А. Е. Янгуйва, Р. Г. Савельева, М. В. Лысичко, Т. В. Гурка, С. Г. Жамбалова, мүн залуушуу А. Д. Жассаров, С. С. Митянова, Н. И. Пилсүева, А. Т. Олов болон бусад урагшатайгаар хүдэлжэ байхтай.

Экспонатүүдэ суглуулжа, Буряад орононгоо арадуудай материална соёл бодосорлы шэнэ экспозици байгуулаха талаар эндхи хүдэлмэрилгэлэй эрдэм мэдэснэ ханн үрэ дунгышье үгэдэг байна. Хүн зоной хоёрдэбэ, хүгээжэ шаддагдэ лэн тула музейн директор оройдоо 5 жэлэй туршада найн коллектив байгуулаха, эмхидхэжэ шадда бэлэй.

Нахан Буряадай АССР-эй соёлой багшатаа хүдэлмэрилгэжэ Семён Романович Хомосов 60 нагана гүйсэбэ. Хүн зоной хэрэгтэ бүхэ хүсэ шаддаа, эрмэлзлэл, хүсэл орооруулаха, хүн гэгээн ашала харуулжа шаддаг байна ха юм.

А. ТИВАНЕНКО,
Байгал шадарин арадуудай этнографическа музейн директорэй орлогош.

на политикын илан мандлага гэгэн үндэсдэ выставкүүд хүдөө тосхонуудта эльгээдэбэ.

БАРНАУЛ. «Ленинскэ проспект — городской гол хэргэ» гэгэн маршрутдаар түрүүшын экскурсантууд —Алтайн хизаарай түб хотын ажалуушад болон айлшад аяналгада гараба. Элдэхи социал-демократуудтай уулзана, марксис партиней эмхидхэн байгуулаха түсэбтэ тэднине танилсуулан, эрэдүн «Искра» газартай агентүүд болон корреспондентүүдэ шэлэн томилгон, тэдэндэ зүбшэл заабари үгээн байха юм.

Н. Крусиагай нэрэмжэтэ республиканска библиотекэдэ, хизаар ороноо шэнэ жэлгын музейдэ, соёлой орлогуудта помой-зураглалтай выставкүүдэ эмхидхэгдэ. «В. И. Ленин Уфада», «Башикирида Ленинскэ националь

на политикын илан мандлага гэгэн үндэсдэ выставкүүд хүдөө тосхонуудта эльгээдэбэ.

БАРНАУЛ. «Ленинскэ проспект — городской гол хэргэ» гэгэн маршрутдаар түрүүшын экскурсантууд —Алтайн хизаарай түб хотын ажалуушад болон айлшад аяналгада гараба. Элдэхи социал-демократуудтай уулзана, марксис партиней эмхидхэн байгуулаха түсэбтэ тэднине танилсуулан, эрэдүн «Искра» газартай агентүүд болон корреспондентүүдэ шэлэн томилгон, тэдэндэ зүбшэл заабари үгээн байха юм.

Н. Крусиагай нэрэмжэтэ республиканска библиотекэдэ, хизаар ороноо шэнэ жэлгын музейдэ, соёлой орлогуудта помой-зураглалтай выставкүүдэ эмхидхэгдэ. «В. И. Ленин Уфада», «Башикирида Ленинскэ националь

НЮДЭНДӨӨ НАРИН ЯБАХА

Нюдэн гэжэ байгаалин бидэндэ үгээн «бэлгүүдэй» эгээл үгээнэй гэхэдэ, буруу болохогүй. Нюдэнэй аша тулаар алтан дэлхэйнгээ гоё хайханай хаража яба наби... Тээд хайшан гээд ноддөө хурса зандан абажа ябаха ёһотой?

Хоёр часай туршада амарангүй түлээ хорооноод үзэгтэ. Хүндэ гү? Хүндэ. Тээд зарим нэгэн хоёр часай туршада помой худалан руу «хамараараа худал хашоод», халташье ноддөө үргэхэ сүлөөгүй, уншагал, уншагал байдаг гэжэ. Хүнэй баэйн эздэгтэй, мүн лэ хүнэй нодэн эздэгтэй юм. Тинхэндэ ноддэ амаратаа хэрэгтэй. Ямар? 40—50 минута соо уншаад, бэшэдэ, табан минутын туршада сонхо руу хараха гү, али хоёр шүртэхэ шухала. Энэ манай нодэнэй амаралта болон гэжэ. Энэ бэлэншье, тултайшье хэрэг.

Олон хүн бидэндэ хандан, ингэжэ асуудал гэжэ: элекстрон элшэ гээд наранай гэрэл хоёр холондоодоо ноддэ ямарар нүлөөлб? Мүү бэшэ. Нюдэндэ тон мүү юмэн гэхэдэ, боро харанар юмэ шагаха ябадал болон. Тээ оройног болон захирамсаар стеллоингоо электромагнит хэрэгтэй. Тинхэндэ нэгэ нимэ юмэгодоо ханаха, сахиха шухала: столэй электродинамика элшэ гэр тэнтэй, абажуртэй, 60—70 ватт хүсэлэй лампочкатай байха эрилтэ.

Хүн зон хэлсэдэг: хэн харгыда ном уншаба, тэрэ заабол усалда ороно. Ехэ зүб хэлээтэй үгэ! Юуб гэхэдэ, ябадалдаа ном уншахада, нодөнэй хараанаа номой хуудалан хүрэтэр байха ёһотой зай алха хэжэ бүхэндэ дүтэ, холо болон хубилжа, хүнэй нодэ шалаана ха юм. Энэл үндэһөөр ябажа байхан транспорт соо ном уншаха болохогүй юм.

Хүүдэй үдэ телевизор хүнэй нодэндэ аймшагтай эхэ нүлөө үзүүлэнэ. Телевизор оройдоо бу харатгы гэжэ гэгэе ялахобин. Тинхэндэ нэгэ хэдэн тургал заабари үгэхэ хүсэл би. Телевизор ноддөнэй хоёр дахингаа оло бэшэ, хараха бүхэндэ 2 часана саана бэшэ, экраннаа 2—2,5 метрээ дүтэ бэшэ буугаад хараха ёһотой.

Нюдэнэй шэл зүүхэдэ мундажа захалхан хараа найн болон эхилдэг гү, али Гайншье болонгой наа, доошоо болохо болон, тэдодог. Тинхэндэ врачай зүүхэ гэгэ зүүхэ гэгээн шэл заал наа зүүхэ хэрэгтэй.

Нюдэнэй травматизм ноддөнэй үбшэлгэнүүд сооноо эгээл эхэ нуури ээлэнэ. Элдэб шалтаганаар ноддөө үбдөө манай республиканска больницада орохо ушарнууд али олон болодог. Тээд бүхэндэ абажа харахалаш, усал болон ноддөө гэмтээн хүнүүд жинртээл ородог байха юм.

Илангаа үхүүдүүдэ харуунагуй удаан орхиоогуй, усал хонхилодо оруулхагүй гэжэ тон шухала.

А. КОЛБИНА,
республиканска больницын ноддэ аргалдал отделенин врач.

ШЭНЭ ПОЛИКЛИНИКЭ

Онохой поселого медицинан али бүхэ хэрэгсэлүүд болон түхэрэлтүүдээр сум хангагдан хоёр дахир шэнэ поликлиникын байханыг гүрэнэ комисси «эрихм» гэгэн сэнгэлтэйгээр тушаалаа абаба. Энэ поликлиникыс Онохон модоной промышленноа комбинат ажахын гурилээр — өөрөөн хуусор, мүнгэн болон барилгын хэрэгсэлүүдээр богонхон болзор соо, оройдоол жэлэй туршада бодохоого.

Медицинэн энэ эмхи зургаанай байшагй барилгада 228 мянган түхэриг гаргалшагдаа. Энэнь сэлээр хараалгадан хэм соогоо болон. Үдэр соо 150 хүн врачарчэ бээ үзүүлэхэ, аргаламжин алибаа туламжа абаха арга боломжотой.

Предприятин коллективэй социальна-экономическа хүгээлгын табан жэлэй түсээлэй ёһоор бодохоголон энэ байшан баригшад хүдэлмэриэс комбинатад капиталнаа барилгын талайг мастерууд Л. Д. Мирасова, В. В. Шмирихин гэгээд хүтэлбэрилхэн байха юм. Энэ шухала барилга дээрэ хүдэлэн бүхэ барилгашад табшааргаар оролдотон-тоор, шарнагтайг хүдэлмэрил ашар тэрэ сэг болзор соого, эрихм сэнгэлтэйгээр ашгалгада тушаалаа бшуу.

Поликлиникын барилгэ В. И. Ленинэй түрээгэ 110 жэлэй ойн найдэрэй уруур дүүргэжэ шадхабди гэжэ хэлэһэн үгэдөө барилгашад хүрэндэнэ эхэ баяртай.

Ц. ЦЫБАНОВ.
Загарайн район.

АГУУ ИЛАЛТЫН 35 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

РОНТЫН ТУУЖА ЭШЭГЭЙ ЗУРАГУУД

Москва руу эльгээжэ, фронт дээрээшэ абахан Гүүлэй мэдээлэлүүдэ фото-зурагуудтайгаа хамта эльгээжэ бэлэй.

Гүрөөтэ тэрэ үдэ Э. Н. Евзерихинэй буулган зурагууд Сталинградые хамгаалагдай баатаршалгыс, эрэлхэг зоригто баталан гэршэлэнэ.

ТАСС-ай сэрэгэй корреспондент капитан Э. Н. Евзерихинэй габьяа Эхэ оромнай үндэрөөр сэнгэжэ. Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын Дайны хоёрдохи шатын Улаан Одоной хоёр орденор, олон медальнуудаар шагнагданхай.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Агуу Илалтын Минскэдэ болон түрүүшын найдэр. 1945 ойн майн 9; 2. ТАСС-ай фотоореспондент Э. Н. Евзерихин; 3. «Алхамшыс гэдэржэ сухархагүй»; 4.

ТАСС АПН

ХИЛЫН САНААНАА

ИРАН-АМЕРИКАН ХАРИЛСААН

ТЕГЕРАН. Иранай Исламская Республикын байгуулагдаар түрүүшын жэлэй ойдо зориулагдажа, Тегеранда үнэгэргэдэлэн олоной хабаадалгатай митинг дээрэ А. Банисадэр үгэ хэлэбэ.

Орон доторхи аюулгүй байдала сахин хангаха гэжэ мүнөө үдэ иран арадай урда табидагана Г. Банисадэр болон гэжэ А. Банисадэр мэдүүлэбэ. Иранай революцион зорилгонуудта бүхэ иранайхид, тэрэ тоодо «Исламская революцион сахигшад» үнэн сэжэ байха ёһотой гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. «Исламская революцион сахигшад» өмөөдэнь эрхэ түлөөлгөлгөө гадурхи хэрэгүүдтэ, тусхайлбал, газарыс хубарилгада, хото гондуудай болон хууриин, тосхонуудай захиргаанай хэрэгүүдтэ хамааралсаха, мүн тусхай засаг захиргаанай зүбшөөлгүүгөөр хүнүүдэ бариха хааха ёһогүй гэжэ президент зааба.

Ирандахин национальна асуудалыс шиндхэлгын заммууд тухай тогтохоодо, А. Банисадэр Курдистандахи байдалда дэлгэрэнгээр тогтобо. Манай Ганахада, Курдистанай асуудал шиндхэгдэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. Энэ райондохой зэбсэгтэ бүлэгтэлүүдэ усадаха шухала. Буу эдэнэртэ тушааха эрилтэ эдэнэртэ табидаби. Угы габэл, энэ асуудалыс шиндхэгын тула эдэбхитэй хэмжээгүйдэ, газарыс хубарилгада, хото гондуудай болон хууриин, тосхонуудай захиргаанай хэрэгүүдтэ хамааралсаха, мүн тусхай засаг захиргаанай зүбшөөлгүүгөөр хүнүүдэ бариха хааха ёһогүй гэжэ президент зааба.

Ирандахин национальна асуудалыс шиндхэлгын заммууд тухай тогтохоодо, А. Банисадэр Курдистандахи байдалда дэлгэрэнгээр тогтобо. Манай Ганахада, Курдистанай асуудал шиндхэгдэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. Энэ райондохой зэбсэгтэ бүлэгтэлүүдэ усадаха шухала. Буу эдэнэртэ тушааха эрилтэ эдэнэртэ табидаби. Угы габэл, энэ асуудалыс шиндхэгын тула эдэбхитэй хэмжээгүйдэ, газарыс хубарилгада,

АФГАНИСТАНАЙ МВД-гэй МЭДЭЭСЭЛ

КАБУЛ. ДРА-гай Дотоодын хэрэгүүдэй министривын мэдээсэл Кабулай телевиденээр дамжуулагдаба. Американ элшэн сайд Дабсын Кабулда алуулхан ушар байдал энээн дотор элшээлэгдэнэ. Тусхайлбал, «хэндэшье мэдээжэ бэшэ булэг хүүдхэлшэдэй» дотлолгоноо болонго. 1979 ойн февралын 14-д США-гай элшэн сайдай алуулхан «ноуса тагар» бага сагаар элрүүлдэгдэжэ байна гээд мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Амнин бүлгөөрхидэй гэмтэ ябуулганууд, импералист бүлгөөрхид болон США-гай ЦРУ-гай агентүүд энэ талаар гэм эмзэгтэй байна. ДРА-гай МВД «Дабсын хэрэг» тушаа нэмэлтэ мурдэтэ хэлэжэ захалба.

Хүүдхэлшэдэй дүрбэншын шажанай эмхин гэгшүүд байгаа. Амин болон тэрэнэй тунамаршад ямаршье үндэе баримтагүйгөөр мусульмануудыс олооршье хушаха харшалхадан, эдэнэр

Парламентын хүдэлмэрсэ эхилтэр Иранда эсэргүү номлоноо ябуулхагүйбди. Иран тушаа хүүдхэлтэ ябуулгануудыс гаргахгүйбди гэжэ Холбоот Штатуудай тусхай мэдүүлгэ хэсэ наань, Исламская Революцион Совет барисаанда абахан американсунуудай хуби заяан тухай харюусалгаа бэс дээрэ даажэ абаха юм гэжэ А. Банисадэр мэдээсэбэ.

Американ имперализмын Иранда үндэжэ байхан хашалта харшалтануултай эрид шүүд тэмсэхынэ, США-на дулдагдан булэгүүдэ усадахынэ А. Банисадэр иранайхидыс урдалба.

Хүүдэй үдэ ямаршье үндэе баримтагүйгөөр Советскэ Союзда зүрхө харша мэдүүлгэнүүдэ хэлэн байна гэжэ Иранай президент хэлэбэ.

